

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 1244. Adres drukarni: Mostowa 1. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 pp. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedziele i święta od 12—1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie, z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie 4 zł., z odrośnięciem i przesyłką pocztową 4 zł. 50 gr., za granicą 8 zł.
CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz mierny przed tekstem 25 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 gr. W numerach świątecznych, oraz z prowincji o 25%, zagraniczne o 50%, drożej. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen, bez uprzedniego zawiadomienia. Ogłoszenia cyfrowe, tabele, oraz fantazyjne o 25%, drożej. Konta czekowe w P. K. O. Nr. 80187.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

W ZNOWIĘ

na bywanie nieruchomości ziemskich na cele parcelacji.

Oferty przyjmuje i informację udziela Wydział Agrarny Państwowego Banku Rolnego,

ODDZIAŁ w Wilnie, W. Pohulanka 24.

14492-9

ZAKŁAD POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNY
Doktorów Karnickiego, Dobrzańskiego i Erdmanowej
został otwarty
w lecznicy D-ra DEMBOWSKIEGO
Aleja Róż Nr. 9 róg Małej Pohulanki.

Dziś da. 19 listopada o g. 8 w. ku uczczeniu przewiezienia serca Tadeusza Kościuszki do Polski,

stareniem N. O. K. odbędzie się w sali Śniadeckich U. S. B. odczyt prof. F. KONECZNEGO pod tyt:

„Kościuszkę w świetle ostatnich badań historycznych”.

Słowo wstępne wywowie rektor U. S. B. prof. ST. PIKOŃ.

Cena biletów od 2 zł. do 30 groszy.

Cały gabinet na liście wyborczej.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. W czasie wyborów cały gabinet weźmie w nich udział. Na liście rządowej będzie: Premier Piłsudski na pierwszym miejscu w okręgach Wilna, Warszawa i Kraków. Ministrowie: Miedziński—Sosnowiec, Bartel—Lwów, Moraczewski—Lublin, Stryj, Jurkiewicz—Łódź, Zagłębie Dąbrowskie, Niezabytowski—Poznań, Romocki—Górny Śląsk, Pomorze, Zaleski—Kraków (2 miejsce), Meysztołwicz—Wilno (2 miejsce), Nowogrodzki, Staniewicz—Grodno, 3 miejsce w Krakowie otrzyma red. „Czasu” Estrajcher, 2 miejsce w Warszawie zajmie Radziwiłł, 3 miejsce red. Wojciech Spiczajski.

Dalsze aresztowania Hallerczyków we Lwowie.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. W dniu wczorajszym policja lwowska, w dalszym ciągu prowadziła rewizję i areszty wśród członków związku Hallerczyków. O godz. 6 rano dokonano rewizji u buchaltera Wendokan- tego w Kaluszu. Rewizję prowadzono bardzo szczegółowo, szukając przedewszystkiem papierów, któreby wskazywały na kontakt z O. W. P. Wreszcie zabrano księgi buchalteryjne, rzekomo celem przeprowadzenia ekspertyzy pisma. Prócz tego dokonano rewizji u członka związku Hamajdy i Bialkasa, u których jednak nic nie znaleziono.

Jak stwierdzono, rewizję mają na celu wykrycie udziału związku Hallerczyków we Lwowie w kolportowaniu ulotek o zaginięciu gen. Zagórskiego.

Wyjazd prymasa Hłonda do Rzymu.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. J. E. ks. arcybiskup prymas Polski Hłond wyjeżdża w tych dniach do Rzymu, by z rąk Ojca Świętego otrzymać kapelusze kardynalski.

Posiedzenie Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. W dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, na którym postanowiono, w związku ze zmianami pożyczkowymi, ustalić szereg nowych przepisów. Postanowiono pozatem udzielać długoterminowych kredytów dla przedsiębiorstw przemysłowych—oraz krótkoterminowych—dla przedsiębiorstw handlowych. Na ostatni cel przeznaczono 14,500,000 zł.

Alarmy wojenne „Izwestji” w sprawie litewskiej.

„Izwestja” organ rządu sowieckiego (Central. Kom. Wykonawczego Związku Sowietkich Socjalistycznych Republik i Wszecchrosyjskiego Central. Komitetu Wykonawczego Rady robotników włościan i deputatów czerwonej armji) nie poraz pierwszy zabierają głos w sprawie znanego zjazdu emigrantów litewskich w Rydze.

Obecnie w numerze 262 z dn. 16 b.m. organ sowiecki uderza na trwogę. Artykuł wstępny tego pisma brzmi jak fanfara wojenna. Asumpt „Izwestjom” dał telegram agencji „Tass” z Rygi, który podaje krążącą w kowieńskich kołach politycznych pogłoskę o przygotowywanej rzekomo interwencji Polski w sprawy wewnętrzne Litwy.

Jeżeli wierzyć „Izwestjom” na rząd litewski w Kownie padł strach błądy.

„Według jednej wersji Pleczkajtis (nazywany Żeligowskim II) tworzy „rząd” emigracyjny, który przy pomocy polskiej siły wojennej rozpocznie marsz na Kowno.

Według drugiej wersji Polska zamierza ogłosić autonomję Wileńszczyzny. Po proklamowaniu autonomji rząd okręgu Wileńskiego wypowie wojnę rządowi Woldemarasa.

Wreszcie według trzeciej wersji ma być w Wilnie zaaranżowane powstanie przeciwko Polsce na którego czele staną emigranci litewscy i Litwini zamieszkałi w Wilnie i Wileńszczyźnie. Litewski rząd powstańczy w Wilnie ogłosił Wilno jako stolicę Litwy, proklamując przyłączenie pozostałej Litwy do Wilna, zrzucił rząd Woldemarasa i urzeczywistnił ideę polsko-litewskiej federacji.

„Izwestja” biorąc za podstawę powyższe fantastyczne plotki kół rządowych litewskich, szukających potwierdzenia w głosach prasy polskiej, Organ rządowy powołuje się przedewszystkiem na „Czas” krakowski, a mianowicie na artykuł A. Krzyżanowskiego, który miał oświadczyć, że „w kołach rządowych istnieje zamiar radykalnie przeciąć węzeł polsko litewskich stosunków.

Dalej „Izwestja” wyciąga wniosek z polemiki Polski Zbrojnej z „Kurjerem Warszawskim” w sprawie wniosku p. Koskowskiego, aby rząd polski zechciał złożyć oficjalne deklaracje, iż niema agresywnych zamiarów wobec Litwy. „Polska Zbrojna” polemizując oświadczyła, iż „złożenie takiej deklaracji jest bezcelowe, gdyż nie za-

poślebie ono pogłoskom o agresywności Polski w stosunku do Litwy” Z braku takiej deklaracji „Izwestja” wyciąga pośpiesznie wniosek, potwierdzający niepokój w Kownie.

Kończąc swój artykuł, „Izwestja” oświadcza patetycznie:

„Groźne chmury gromadzą się nad Europą wschodnią. Piorun jeszcze nie uderzył, lecz gdy strzeli — będzie zapóźno. Uderzamy na alarm i wzywamy wszystkich, komu drogie są interesy faktycznego, a nie warunkowego pokoju, aby przyłączył się do tego alarmu dopóki języki ognia nie wydoszwały się na powierzchnię”.

„Izwestja” oczywiście są doskonale poinformowane o istotnym stanie rzeczy. Wiedzą dobrze, że Polska nie żywi agresywnych zamiarów wobec Litwy. Wszczynają zaś alarm w porozumieniu z Niemcami, aby zaszkodzić Polsce na terenie międzynarodowym na grun- niowej sesji Ligi Narodów.

Hr.

Zjazd litewski w Mińsku.

Dnia 8 listopada w Mińsku odbędzie się powszechny zjazd litewski, zwołany przez rząd sowiecki. Na zjeździe tym prócz spraw kulturalno-oświatowych ma być powzięty protest przeciwko uchwale emigrantów litewskich w Rydze w sprawie nawiązania stosunków dyplomatycznych z Polską.

Zaniepokojenie żydów sytuacją w Litwie.

WIEN, 18.XI. (Pat.) Organ narodowo-żydowski „Die Neue Welt”, omawiając zjazd emigrantów litewskich w Rydze pisze: Stosunki na Litwie pogorszą się. Zjazd ryski potępił politykę rządu kowieńskiego, zmierzającą do wojny i wypisał uchwale niezwykłą w historii politycznej, wdrożenia w kwestji wileńskiej rokowań bezpośrednich z Polską, z pominięciem rządu kowieńskiego. Znaczący to, że zjazd nie zgadza się na stan wojny, proklamowany dziesięć lat po wojnie światowej przez rząd Woldemarasa. Z wiedzą rządu kowieńskiego czynią szaluli jawne przygotowania do wielkiego pogromu żydowskiego. Delegacja żydowska, która w tej sprawie chciała interwenjować u Woldemarasa, oświadczone, że premier jest tak bardzo zapracowany, iż nie może jej przyjąć. Należy tedy—pisze dziennik—zawczasu zwrócić uwagę żydów europejskich na wiadomości, nadchodzące z tego ciemnego zakątka wschodu.

Nowe ustawy rolne.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. Ministerstwo Rolnictwa opracowuje obecnie cały szereg nowych ustaw rolnych, które ukażą się w formie dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej.

Obrazy P. P. S.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. W dniu wczorajszym przez cały dzień toczyły się obrady centralnego komitetu wykonawczego P. P. S. pod przewodnictwem p. Barlickiego. Zastanawiano się nad sytuacją wyborczą. Prawdopodobnie w dniu dzisiejszym nastąpi decydujący krok P. P. S. w sprawie stworzenia bloku chłopsko-robotniczego z Wyzwoleniem i Stronnictwem Chłopskim.

Echa podpisania umowy rewindykacyjnej.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. W związku z podpisaniem polsko-sowieckiej umowy rewindykacyjnej w Warszawie, pisma stołeczne podają, że jeszcze nie zostały zwrócone Polsce wywiezione przez rząd carski oszczędności obywateli polskich, ani też wywiezione z Wilna, Krzemieńca i Lwowa cenne zabytki historyczne.

Zgon gen. Simona.

(Telefonem od własnego korespondenta).

KRAKÓW. W piątek zmarł w Krakowie gen. dywizji w stanie spoczynku Antoni Simon, brat naszego arcybiskupa.

Polsko-niemieckie rokowania gospodarcze.

BERLIN, 18.XI. (Pat.) Dziś przed południem dyrektor departamentu politycznego Jackowski odbył dłuższą konferencję z ministrem Stresemannem, poczem minister Stresemann wydał śniadanie dla dyrektora Jackowski. Dyrektor Jackowski ogłosił zapewne w Berlinie do wtorku. Prasa niemiecka daje wyraz opinii, że dotychczasowy przebieg rokowań jest zadowalający.

„Berliner Tageblatt” wymienia nazwisko dyrektora ministerjalnego Ritters, jako najodpowiedniejszego kandydata na stanowisko przewodniczącego delegacji niemieckiej. W związku z komunikatem biura Wolffa o pierwszych rozmowach ministra Stresemanna z dyr. Jackowskim „Vossische Ztg.” twierdzi, że wrażenie spotkania wczorajszego było niezwykle korzystne. W rozmowie wczorajszej poruszone zostało między innymi wiele zagadnień natury gospodarczej. Dziennik stwierdza, iż żaden z zakresów życia gospodarczego nie noszą trudności, których nie dałoby się przezwyciężyć.

KRAKÓW, 18.XI. (Pat.) „Ilustrowany Kurjer Codzienny” ogłasza

wreszcie, że następcą jego dotychczas nie został mianowany. Wymieniane jest jednak nazwisko prof. Twardowskiego z Wiednia jako kandydata na to stanowisko.

W końcu dyr. Jackowski oświadczył, że po omówieniu podstawowych i niejako ramowych zasad prowadzenia rokowań w Berlinie rokowania o traktat han-

dlowy toczyć się będą równocześnie na drodze dyplomatycznej za pośrednictwem posła Rauschera w Warszawie, a w szczególności w sprawach gospodarczych pomiędzy fachowcami delegacji. P. dyr. Jackowski dał wyraz swemu optymistycznemu nastrojowi co do wyników rokowań.

WIELKI PROCES BANDYTÓW.

Gi, co urabiają zagranicą opinię Polsce.

PARYŻ, 18.XI. (Pat.) Proces grupy bandytów—Polaków, który rozpoczął się 2 b. m., będzie trwał zapewne jeszcze około 10 dni. Z 54 spraw, objętych aktem oskarżenia rozpatrzono dotychczas 35.

Na ławie oskarżonych zasiadło 19 przestępców, z których czterech, mianowicie: Wińczuk, Gogolewski, Szkopowicz i Pachowski, oskarżeni są o morderstwa, co pociąga za sobą karę śmierci. Reszta złoczyńców popełniła szereg poważnych kradzieży z włamaniami, za które wobec oskarżenia o należenie do zorganizowanej bandy, grożą im ciężkie roboty. Wśród obrońców znajdują się wybitni adwokaci, którzy usiłują dowiedzieć, że banda jako taka nie istniała. Najwybitniejszą rolę w całym procesie odegrał Włodzimierz Wińczuk, powszechnie uważany za herszta bandy. Jest to syn człowieka, który przed wojną był komisarzem policji w Sosnowcu. We wstępnym badaniu oświadczył Wińczuk, że jest Rosjaninem. Proces wzbudza wielką sensację wśród francuskiej opinii publicznej. Zaznaczyć należy, że z wyjątkiem paru dzien-

ników, zajmujących zasadniczo wrogie wobec Polski stanowisko, głosy prasy francuskiej są zupełnie w stosunku do Polski poprawne. Podkreślają one wyraźnie różnicę, istniejącą między zbrodniczymi jednostkami a ogółem wychodźstwa polskiego we Francji. Wpływa na to znacznie wysocy poprawne stanowisko przewodniczącego rozprawy, p. Mangin Bocqueta, który przy każdej sposobności podkreśla pracowitość i moralne zasady wychodźstwa polskiego.

Rozprawy toczą się przy udziale tłumacza, posiadającego dobre język polski i francuski: dzięki czemu każdy z oskarżonych ma możność całkowitego wypowiedzenia się. Oprócz tego na rozprawie obecny jest p. Hieronimo, prezes komitetu opieki nad więźniami polskimi we Francji, który miał możność w czasie śledztwa odwiedzić oskarżonych w więzieniu i udzielać im pomocy materialnej.

(Przy p. R. e. d. Jak nam skądinąd wiadomo, część tylko oskarżonych jest narodowości polskiej, większość to Rosjanie, Rusini i żydzi).

Związek Ludowo-Narodowy. KOMUNIKAT.

Prezes Koła dz. „Śnipliski Zw.” Lud.-Nar. przypomina członkom Zarządu, że w każdą sobotę o godz. 6 wiecz. w lokalu Sekretariatu odbywają się posiedzenia Zarządu.

Takie posiedzenie Zarządu odbędzie się dzisiaj 19 go listopada. Sekretariat koła dz. „Antokol” prosi o przybycie wszystkich pp. członków Zarządu koła dzisiaj na posiedzenie, które odbędzie się w lokalu Sekretariatu Antokolska 33 o godz. 7 1/2, wieczorem.

Wojewódzki Sekretariat Związku Ludowo-Narodowego zawiadamia pp. członków i sympatyków Związku o następujących zebraniach, które odbędą się w niedzielę 20 b. m.

Koło „Kalwarja” zebranie o godz. 12 i pół, w domu ludowym. Koło „Antokol” zebranie o godzinie 3 i pół po południu w lokalu przy cukierni „Irena” Antokolska 33.

Koło „Popławy” zebranie o godz. 3 i pół w lokalu przy ul. Jerolimskiej Nr. 62. Koło „Nowy Świat” zebranie o godz. 3 i pół popołudniu w lokalu przy ul. Sniegowej Nr. 20.

Na froncie mniejszości narodowych.

Warszawa, 18 listopada.

Na froncie mniejszości narodowych ożywienie. Nieustannie narady, zapowiedzi, komunikaty, sprostowania.

Sytuacja się jednakże nieustannie klaruje i bloki istotnie dojrzewają.

Nasampród trzeba było zrobić porządek u siebie w domu. To mimo wszystko przychodzi dość trudno, gdyż mandat — pomimo obecnego zmierzchu parlamentaryzmu i niewyjaśnionej jego pozycji w społeczeństwie — rzecz dość łapczywa. Rokowania wewnątrz poszczególnych narodowości dobiegają teraz końca. Najbardziej tu zdyscyplinowanymi okazali się, jak należało przypuszczać — Niemcy.

Pierwszą fazą rokowań, dzisiaj już zakończoną, były rozmowy na temat stworzenia bloku mniejszości narodowych socjalistycznych odcieni. Decydujące konferencje, przeprowadzone w środę i czwartek, stwierdziły, iż zrealizowanie tego bloku okazało się niemożliwe.

Wszystkie mniejszości posiadają swoje grupy socjalistyczne. Im bardziej na wschód, tem socjalistyczne odcienie są silniejsze. Rada naczelna PPS. zleciła komitetowi partyjnemu przeprowadzenie rokowań z partiami innych narodowości. Istotnie rozmowy takie były tożsame, ale bez żadnej wiary w ich wynik. Prostu dla honoru sztabu. Oczywiście nie pozytywnego nie dały. PPS. dla niektórych grup słowiańskich jest... zbyt nacjonalistyczna.

Rozbicie bloku socjalistycznych partii mniejszości, do którego przedwzrostkiem partii żydowski Bund, przypisać należy głównie Niemcom. Socjaliści niemieccy posiadają swe organizacje w trzech punktach: Łódź, Bydgoszcz i Śląsk. Doszli do przekonania, iż w bloku narodowym niemieckim, nie przesadzając, czy wejście on do ogólnego bloku mniejszości narodowych, zdobędą tyle mandatów, ile żądają od niemieckich stronnictw mieszczańskich. Woleli zatem utrzymać jednolity front niemiecki, aniżeli odstąpić go dla nieobliczalnego bloku socjalistycznego.

Podobnie negatywne stanowisko zajęli Białorusini, którzy wydedukowali sobie, że łatwiej im przyjdzie zdobyć mandaty w ogólnym bloku mniejszości narodowych, niż w socjalistycznym.

Tak, inicjatywa żydowska nie powiodła się. Bund pójdzie oddzielnie.

Nie znaczy to, by unieemożliwiono zbliżenie się grup skrajnych, komunikujących. Pod tym względem rokowania są prowadzone i prawdopodobnie dążą do pozytywnego wyniku. O ile rząd nie umewał tej listy komunikującej komunistycznej, to zaszczytuje ona

poważnie Rusinów na Wołyniu i w województwach południowo-wschodnich.

Rokowania w sprawie stworzenia bloku mniejszości narodowych nie są jeszcze sfinalizowane. Podobnie przy poprzednich wyborach rozmowy były prowadzone długo i opornie szło ustalenie miejsc. Tutaj inicjatywa spoczywa w ręku Żydów, a głównie posła Izaaka Grünbauma. Jego fanatyzm stworzył przy organizacji niemieckiej blok 16-stki w r. 1922, on i dzisiaj gra pierwszoplanową.

Teraz blok ma zyskać jeszcze szerszą podstawę, niż przed laty pięć. Tedy mają doń wejść: Niemcy, Żydzi, Rusini, Białorusini i Litwini. Ci ostatni po raz pierwszy. Z tych grup składa się komitet redakcyjny miesięcznika „Natio”, wydawanego dla celów propagandy zagranicznej przez wszystkie mniejszości w Polsce.

Żydzi, Niemcy, Białorusini, Litwini idą bezwzględnie za blokiem. Pewne trudności istnieją wśród Żydów samych i wśród Rusinów. Poprzedni blok skupiał wszystkie grupy żydowskie z wyjątkiem skrajnie socjalistycznych, jak Bund i Poalej-Sjon. Teraz zróżniczkowanie między Żydami postąpiło dalej. Przedwzrostkiem nie wadomo jeszcze, jak się zachowają Żydzi małopolscy. Posiadają oni specjalne warunki i dlatego, nie mówiąc już o animozjach osobistych, zajmują stanowisko dopiero później.

Ponadto nie wejść teraz do bloku ortodoksi z grupy Aguda. Kiekijatu oni gwałtownie rząd, a przewodzą ich pos. Kirszbraun bywa częstym gościem p. wicepremiera. Opierając się na clemnych masach, ortodoksi mogliby poczynić wielkie zamieszanie wśród żydostwa, gdyby nie fakt, iż Grünbaum, chcąc ich wpływ ostabić, wciągnął do bloku t. zw. mizrachistów czyli sjonistów ortodoksu. Cadycy mizrachistki będą się musieli oprzeć naciskowi władz, by mógł przeciwdziałać ortodoksom Kirszbrauna.

Z Rusinami sytuacja niewyjaśniona o tyle, że nie ustalili oni między sobą utworzenia jednolitego bloku w Małopolsce. Stąd też rozmowy, jakie w sprawie tworzenia bloku ogólnego mniejszości prowadzi, nie są jeszcze obowiązujące. Nie mniej do samej koncepcji-pomimo procesu Schwarzbarta-odnoszą się przychylnie.

Niedawno pojawiła się wiadomość, iż przerwanie procesu Schwarzbarta odbyło się pod silnym naciskiem kół politycznych żydowskich i ruskich Polski i Czechosławii. Wspominano wtedy, że pozostałość z funduszu żydowskiego na obronę Schwarzbarta pójdzie na wybory u nas. To jest bardzo ważki argument za koncepcją bloku mniejszości. H. W.

WYNIKI OBRAZ MNIJSZOŚCIOWYCH.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. W wyniku 2 dniowych obrad mniejszości narodowościowych okazało się, że prawdopodobnie wszystkie ugrupowania polityczne są za utworzeniem wspólnego klubu wyborczego. Jedyne sjonisty za wschodniej Małopolski po ostatniej wizycie ich przedstawicieli u dyrektora departamentu politycznego ministerstwa spraw wewnętrznych dr. Świątalskiego zaczęli zdradzać tendencje separatystyczne i wysuwać koncepcję bloku żydowsko-ukraińskiego wyłącznie dla Małopolski wschodniej, jak było w czasie wyborów do samorządu.

Prasa rządowa o „szesnastce.“

WARSZAWA, 18 XI. (Pat.) Dziś „Epoka” w artykule: „Wobec 16 stki” omawia zamiar wskrzeszenia „16” z roku 1922. Dziennik zaznacza, iż nazwa ta wywołuje w całym społeczeństwie polskim uczucia nienawiści, gdyż 16 powstała nie na gruncie wspólnych potrzeb gospodarczych, kulturalnych czy politycznych, a była spiskiem przeciwko państwu inspirowanym i podsyćnianym z zewnątrz. Między społeczeństwem żydowskim, Niemcami, Rusinami i Białorusinami niema wspólności interesów gospodarczych, nie łączą ich czynniki kulturalne, wyznaniowe, tradycja, obyczaje, lub wspólny język, ani też nie istnieje między nimi związek terytorjalny. Przed pięć laty można było niedomyślać się, że prowadzący ukraiński i białoruski czerpią znaczne środki na agitację antypolską ze źródeł zagranicznych, dziś jednak po procesach komunistycznych, po historii Hromady i Selrobu, po przejściu około połowy posłów ukraińskich i białoruskich do grup komunistycznych lub komunizujących stało się jasnym, że nieprzyjazne wobec Polski stanowisko działaczy ukraińskich lub białoruskich podsyca jest przez czynniki obce. Celem polityków ukraińskich i białoruskich jest w najlepszym razie separatyzm. W związku z tem dziennik zapytuje, czy leży w interesie Żydów rozbicie wielkiego państwa, skonsolidowanego już pod względem gospodarczym na szereg nieokreślonych nowotworów. W tych warunkach wznowienie 16 nosi zdaniem dziennika, cechę ataku ogółu mniejszości na państwo polskie. To też z

aktu utworzenia bloku mniejszości narodowych władze państwowe będą musiały wyciągnąć konsekwencje w stosunku do wszystkich elementów, któreby w skład jego weszły, a przede wszystkim w stosunku do Żydów, jako bardziej politycznie wyrobionych. Najważniejszym następstwem przyłączenia się ich do bloku antypaństwowego byłby wzrost antysemityzmu, który w Polsce niepodległej, dzięki obecnej rządowi znacznie osłabił, a wtedy nawet najbardziej tolerancyjni Polacy byłiby bezradni wobec uporu i wyraźnej złości woli Żydów.

Dzisiejszy „Głos Prawdy” zamieszcza również artykuł wstępny, w którym omawia sprawę wysuwanych ostatnio koncepcji utworzenia na wzór kombinacji powstałej w roku 1922 bloku wyborczego mniejszości narodowych, pod hasłem zdobycia jaknajwiększej ilości mandatów. Dziennik zaznacza, że byłoby to twórczość widzenia zarówno politycznego, jak i społecznego, jak i sympatyczny dla polskiej lewicy i dla prawicy, oraz budzący w całym polskim społeczeństwie uczucie głębokiej niechęci. Projekt ten, zdaniem dziennika, nie miałby w obecnym warunkach żadnej racji bytu. Zagadnienie tak zwanych mniejszości narodowych, które było podłożem wytworzenia w roku 1922 wspólnego frontu obywateli obcoplemiennych w Polsce zostało już przez rząd obecny w zasadniczych pierwszoplanowych punktach praktycznie rozwiązane i dlatego nie może już być mowy o wspólnych inte-

resach względem państwa żydów, Ukraińców i Białorusinów.

Polityka rządów pomajowych starała się w ramach wskazań konstytucji marcowej zaspokoić potrzeby obywateli obcoplemiennych i usua w dalszym ciągu wszelkie krzywdy ich, w dziedzinie szkolnictwa, obywatelstwa, czy też w zakresie potrzeb gospodarczych. Odrodzenie w tym momencie 16 musiałoby natych-

miast zniweczyć cały ten dorobek. Jedyne następstwem akcji, zmieniającej w kierunku utworzenia wspólnego frontu mniejszości obcoplemiennych w Polsce byłoby — zdaniem „Głosu Prawdy” — rozpalenie się walki między nacjonalistami, nad którą z ochotą objęliby kierownictwo emisariusze trzeciej międzynarodówki, a to oczywiście nie mogłoby nikomu przysporzyć korzyści.

Umizgi p. Aleksandra Robertowicza do „Prawicy Narodowej.”

LWÓW, 18 XI. (Pat.) Według doniesienia „Dziennika Lwowskiego”, wczoraj odbyło się w hotelu Krakowskim zebranie towarzyskie urządzone z inicjatywy lwowskiego oddziału prawicy narodowej. Na zebraniu tem po referacie p. Aleksandra Lednickiego o zada-

niach chwili, rozwinęła się ciekawa dyskusja polityczna. Na zebraniu obecnych było przeszło 100 osób z pośród kół inteligencji Małopolskiej i liczni przedstawiciele innych ugrupowań politycznych, będących gośćmi prawicy narodowej.

DECYDUJĄCA WALKA STALINA Z TROCKIM.

Samobójstwo Joffego.

MOSKWA, 18 XI. (Pat.) Wczoraj wieczorem w związku z długotrwałą chorobą nerwową popełnił samobójstwo Adolf Joffe. Ostry stan jego choroby nerwowej datował się od roku 1922. Joffe urodził się w roku 1883. Był on jednym z wybitniejszych działaczy w przewrocie bolszewickim i z ramienia rządu bolszewickiego brał udział w rokowaniach pokojowych w Brześciu Litewskim. W roku 1918 piastował stanowisko pierwszego ambasadora sowieckiego w Berlinie. W roku 1922 był członkiem delegacji sowieckiej w Genui, poczem kolejno pełnił obowiązki posła sowieckiego w Pekinie, Tokio i Wiedniu. Po powrocie z zęgracji Joffe mianowany był zastępcą przewodniczącego kontrolnego ko-

mitetu koncesyj Z. S. S. R. (Przy. Red. Nie ulega kwestji, iż samobójstwo Joffego, upozorowane chorobą nerwową, spowodowane zostało w istocie ostrą walką, która rozgrywała się obecnie w łonie rządzącej partji komunistycznej).

MOSKWA, 18 XI. (Pat.) XV-ty kongres partji komunistycznej Z. S. S. R. odbędzie się w Moskwie 1 grudnia.

MOSKWA, 18 XI. (Pat.) Na podstawie decyzji rady komisarzy ludowych Z. S. S. R. Zinowiew i Muralow skreśleni zostali z listy członków komisji planów gospodarczych Z. S. S. R. Włodzimierz Smirnow otrzymał dymisję z stanowiska członka administracji centrali statystycznej Związku sowieckiego.

Jeszcze o cofnięciu subwencji dla C. T. R.

Sprawa ta wciąż jest obszernie komentowana zarówno w prasie, jak przedwzrostkiem w kołach ziemiańskich, gdzie wywołała wprost niebywałe poruszenie.

Mówi się wyraźnie, iż cofnięcie zapomóg ma na celu ujarznienie całego ziemianstwa, bo przecież w szeregach C. T. R. u skupiają się żywioły najróżnorodniejsze od czynników usposobionych demokratycznie po przez sympatyków Chrześcijańsko-Narodowych i Związku Ludowo-Narodowego do skrajnych konserwatystów włącznie.

Jeden z ziemian, bynajmniej nie zwolennik Demokracji Narodowej, tak streszcza swoje wrażenia po pobycie w Warszawie, skąd powrócił w dniu wczorajszym:

„Sanatorzy chcą nas zastraszyć i zmusić do pójsia z lewicą. Dziś domagają się od nas usunięcia z zarządu C. T. R. Jerzego Gościckiego, jutro żądają zerwania ze Steckim, a pojutrze mogą kazać, byśmy na prezesa

Kresowego Związku Ziemiań wybrali zamiast Jundzila pułkownika Sławka. A jeżeli nie—zagrozą cofnięciem kredytów lub wręcz wywłaszczeniem, bo jeżeli tylko ziemianstwo zechce zachować swą niezależność, to wnet mogą się w tem dopatrzeć „uprawiania niedozwolonej polityki” lub czegoś w tym rodzaju.

Również niezmiernie przykre wrażenie sprawiły w sferach ziemiańskich aresztowania w Małopolsce, o których mówiono w Warszawie już we czwartek wieczorem. Ziemianstwo upatruje w nich pewną łączność z zarządzeniami w stosunku do C. T. R. i dlatego wielu nawet najzagorzalszych zwolenników obecnego regime'u poważnie zastanawia się nad koniecznością rewizji obecnej swego stanowiska tembardziej, iż wypadek z C. T. R. poderwał ufnosć w istotę wpływów „ministrów ziemian”. Ziemianstwo musiałoby stanowczo zastrzec się przeciwko traktowaniu go w podobny sposób.”

Dalsze represje względem organizacji rolniczych.

Jeszcze nie przebrzmiał echa cofnięcia subwencji dla Centralnego Towarzystwa Rolniczego na cele kultury rolnej, a już dowiadujemy się o dalszych zarządzeniach tego rodzaju.

Rząd cofnął subwencje udzielane dotychczas Małopolskiemu Towarzystwu Rolniczemu w Krakowie, a to na podstawie ustnego oświadczenia ministra Niezabytowskiego bez podania powodów. Przeciwko tej nieumotywowanej i niespodziewanej decyzji, prezydium Towarzystwa oczywiście będzie się bronić. Nadmieniam tu jednak należy, że ustąpienie p. Witosa z końcem ub. mies. z

stanowiska prezesa Tow., nie stoi w żadnym związku z kwestją subwencji rządowych, cofnięcie ich bowiem nastąpiło już po rezygnacji, z której zamiarem nosił się p. Witos o dłuższego czasu.

Niektóre pisma (m. in. „Ilustr. Kurjer Codzienny”) zamieszczyły notatkę, jakoby restrykcja ministerstwa rolnictwa spotkała Towarzystwo z powodu uprawiania przez nie polityki. Zarząd M. T. R. przestał „Kurjerowi” sprostowanie wyjaśniające całkowitą apolityczność M. T. R., jednak „Kurjer” sprostowania tego dotychczas nie zamieścił.

Wybory do Izby Rzemieślniczych.

Na ostatniej konferencji przedstawicieli rzemiosł w Ministerstwie Przemysłu i Handlu wybrana została komisja, do której weszło 5 osób dla współpracy z ministerstwem w sprawie wykonania ustawy przemysłowej.

Wybory mają być zarządzane zaraz po wejściu w życie ustawy przemysłowej, czyli 16 grudnia. Wszyscy uprawnieni do reprezentacji w Izbach rzemieślnicy mają być podzieleni na 10 grup zawodowych, mianowicie: 1) drewna, 2) metalowa, 3) spożywcza, 4) kamieniarska (murarze, zduni, szklarze), 5) włókiennicza, 6) skórzana, 7) papirnicza, 8) zlotnicza, 9) malarzka, 10) usług osobistych (fryzjerzy, golarze, perukarze).

Każda z tych grup będzie miała reprezentację w Izbie, zależnie od ilości wyborców. Liczba członków Izby oznaczona my być na 60. Listy kandydatów składane będą mogły być przez grupy wyborców, poparte nie mniej jak 200 podpisami uprawnionych do głosowania. Dla wyborów mają być

powołane Główne komisje wyborcze w każdym województwie, złożone z 8 członków i tyłu zastępców, oraz komisje okręgowe w poszczególnych większych ośrodkach, z 4-ch członków i 4 zastępców. Uprawnienia i obowiązki komisji tych będą takie same, jak komisji wyborczych przy wyborach komunalnych i politycznych.

Co do podziału Izby, to zasadniczo mają one być dla każdego województwa i z siedzibą możliwie w mieście wojewódzkim.

W sprawie statutów dla przyszłych cechów wiadomo jest to tylko, że ministerstwo Przemysłu i Handlu ma wydać statut ramowy, poszczególne cechy będą mogły opracowywać sobie specjalne statuty, które jednak będą musiały być zasadniczo zgodne ze statutem ramowym i zaakceptowane przez władze. Centralne Tow. Rzemieślnicze opracowało projekt takiego zasadniczego statutu i rozesłało go do zaopiniowania organizacjom cechowym.

Kwestja mieszkaniowa w projekcie min. Moraczewskiego.

Na zjeździe Związku miast w Poznaniu p. minister robót publicznych Moraczewski wygłosił mowę, która wywołała wśród uczestników zjazdu silne poruszenie. Obecnie dopiero ogłoszony został tekst tej mowy, podajemy przeto poniżej główne wywody min. Moraczewskiego, zawierające plan rozwiązania sprawy mieszkaniowej, ściślej — kwestji komornego w nowych domach, które — jak wiadomo — kalkuluje się nawet przy ulgowych kredytach państwowych bardzo drogo w stosunku do komornego, płaconego w domach starych.

Min. Moraczewski zapowiedział przedwzrostkiem wydanie rozporządzenia wykonawczego do nowej ustawy budowlanej, co jest już tylko „kwestją dni” — jak zapewnił. Rozporządzenie to dotychczas nie zostało wydane. Następnie min. Moraczewski tak się wyraził o ustawie o ochronie lokatorów:

„Nie da się zaprzeczyć że ustawa o ochronie lokatorów do pewnego stopnia zahamowała, a może głównie zahamowała ruch budowlany u nas dla pewnych przyczyn. Ustawa ustalająca czynsz w stosunku do przedwojennego na 57 proc., że tyle tylko wolno pobierać, powoduje to, że masowego ruchu budowlanego niema, bo budowa nowych domów tyle kosztuje, że gdyby miało powstać w Warszawie 500 nowych domów 5-piętrowych z wielką ilością mieszkań, to domy te stałyby pustkami, bo tyłu obywateli, którzyby mogli zapłacić tak wysoki czynsz, nie znajdzie się w Warszawie.”

Pomimo tego min. Moraczewski uważa, iż niemożliwym jest znieść ustawę o ochronie lokatorów i proponuje inne wyjście: „obniżenie kosztów budowy nowych domów, tak, żeby cena mieszkań powojennych nie odbiegała znacznie od czynszów starych”. Ponieważ 100-procentowe komorne przedwojenne obliczane w stosunku zł. 266 za 100 rubli przedwojennych stanowi właściwie tylko 57 proc. przedwojennego komornego, więc trzeba o tyle również obniżyć koszty budowy nowych domów. Plan ministra Moraczewskiego jest następujący:

Cenę gruntu, która stanowiła przed wojną 10—15 proc. kosztów budowlanych należy obniżyć o 80 proc. ceny przedwojennej, co uważa za łatwe do przeprowadzenia, gdyż gruntu pod budowę dostarcza obecnie głównie państwo lub gmina miejska. Następnie obniżyć należy o 50 proc. cenę kapitałową, budowlanych, które

przed wojną wynosiły 6 proc., a wraz z amortyzacją 7 proc., co obecnie musiałoby być obniżone na 3 proc. To jrdnak nie wystarczy i trzeba jeszcze obniżyć koszty budowy co najmniej o 25 proc., gdyż wówczas dopiero komorne w nowych domach mogłoby być wyższe nie więcej jak o 20 proc. od komornego w domach starych.

I to min. Moraczewski uważa za niestudne do przeprowadzenia i narzekał, że w Polsce „zupełnie o tym temacie nie myślimy. Jesteśmy za wlecy panowie, żeby o tem myśleć”. To potaniecie można—zdaniem ministra—osiągnąć przez ujednostajnienie planów domów i powoływał się na Chicago, które „liczy 100 km. długości i 100 km. szerokości, jeden dom koło drugiego taki sam”. Należy więc budować domy, w których wszystkie elementy, od fasady zewnętrznej do planów są jednakowe, stworzyć cegielnie miejskie i budować domy z różnych materiałów „zastępczych”.

Tak wygląda plan ministra Moraczewskiego w zakresie rozwiązania sprawy mieszkaniowej i jak się dowiadujemy w najbliższym czasie wydać ma rozporządzenie ustalające jeden typ domów od 2 do 5 pokoi i jedynie na domy budowane według tego planu mają być w przyszłości udzielane kredyty.

Tudniej będzie jednak przeprowadzić pozostałe zasadnicze postulaty tego planu. Jeśli chodzi o grunty miejskie czy państwowe, to oczywiście można je nawet darmo zupełnie oddać pod budowę. Wyklucza to jednak zupełnie możliwość budowy na placach prywatnych, chyba, że przeprowadzi się „wywłaszczenie” ich, bo inną drogą nie zdobędzie się dostatecznej ilości terenów budowlanych za piątą część ceny przedwojennej.

Pytanie również, kto dostarczy kapitałów budowlanych na 3 proc. razem z amortyzacją, jeśli rząd sam pożyczka zagranicą ni: znacznie wyższy procent?

Jeszcze mniej realnie przedstawia się sprawa obniżenia kosztów budowy. Według opinii fachowców należy się raczej spodziewać znacznego podwyższenia się plac robotników budowlanych, jak również i materiałów, chociażby dlatego, że są one niższe niż w innych krajach.

Sejm i Rząd.

Uchwały Rady Ministrów.

W dniu 18 b. m. o godz. 5 po południu odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, któremu przewodniczył wiceprezes Rady Ministrów prof. K. Bartel. Na posiedzeniu tem uchwalono między innymi projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie statystyki zmiany własności i obciążeń hipotecnych, projekt uchwały w sprawie zatwierdzenia konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w przedmiocie uregulowania wzajemnej komunikacji kolejowej, projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o stanie wojennym oraz projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o należności za dostarczenie wojsku. Następnie Rada Ministrów na wniosek ministra sprawiedliwości uchwaliła projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wykonywaniu wyroków śmierci, oraz na wniosek ministra rolnictwa uchwaliła projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie łowieckim. Wreszcie [Rada Ministrów na wniosek ministra komunikacji uchwaliła projekt uchwały w sprawie dodatkowych kredytów inwestycyjnych w budżecie przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe. Wniosek ten przewiduje zwykłą kredytów inwestycyjnych o sumie 1 600 000 złotych. Następnie Rada Ministrów

na wniosek ministra robót publicznych powzięła uchwałę w sprawie dodatkowych kredytów w sumie 6 000 000 złotych na usunięcie szkód spowodowanych powodzią w Małopolsce Wschodniej oraz projektu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie jednorazowego zasiłku dla emerytów, wdów i sierot.

W końcu Rada Ministrów powzięła uchwałę w sprawie zakazu przywozu pszenicy, oraz maki pszennej, jak również powzięła uchwałę w sprawie projektu rozporządzenia o jednorazowym zasiłku dla pracowników P. K. O.

Sprawa mniejszości narodowych.

Kolejna sesja komisji rzeczoznawców do spraw mniejszości narodowych i województw wschodnich obradowała w dniach 14, 15 i 16 b. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie Ministerstwa Sprawiedliwości, że obecnie po zastosowaniu amnestji indywidualnej, w więzieniach polskich niema osób posadzonych, lub zasądzonych o krowania, lub czynny polityczne w związku z kwestją granic wschodnich Rzeczypospolitej. Stwierdzono również, że sprawa przyznania obywatelstwa w województwach wschodnich szybko zmierzła do ostatecznego, pozytywnego załatwienia, tak że w przyszłym roku pozostaną bez obywatelstwa tylko niewątpliwi cudzoziemcy.

Oblicze narodowościowe Unji sowieckiej.

Materiały statystyczne ostatniego ogólnopaństwowego spisu ludności nie są jeszcze całkowicie opracowane, ale niektóre rezultaty spisu są już wiadome. Tak np. rosyjska Akademia nauk, wydała w tych dniach pierwszy spis narodowości, zamieszczający Rosję. — W broszurze tej wymieniono nie tylko poszczególne narodowości, ale podano również siłę liczebną, wszystkich narodów rosyjskich. Znaczący wypada, że w opracowaniu wydawnictwa tego, brał udział najwybitniejszy uczeni rosyjscy.

Przed ostatnim spisem ludności mówiono zawsze, że Rosja jest krajem stu narodowości. Dane statystyczne ostatniego spisu, obalily jednak w zupełności ten pogląd, albowiem okazuje się, iż ilość poszczególnych narodów, zamieszkałych na terytorjum unji sowieckiej, wynosi 165. Najliczniejsi ze wszystkich narodowości

Rosji sowieckiej są oczywiście Rosjanie, których ilość wynosi 70 milionów osób, najmniejsza narodowością zaś są Iżkaszymcy liczący zaledwie 100 osób.

Wydany właśnie spis narodowości rosyjskich zawiera szereg ciekawych bardzo danych statystycznych, dotyczących składu narodowościowego Rosji. Według danych tych, mieszka w Unji sowieckiej 25 000 000 Ukraińców, ponad 4 000 000 Białorusinów, 3 764 366 Uzbeków, 2 265 000 Tatarów nadwołżańskich, 1 897 799 Żydów, 1 044 371 Niemców, 369 078 Polaków, 177 616 Łotyszów, 171 061 Greków, 75 000 Litwinów, 60 000 Turków anatolijskich, 54 318 Arabów, 52 758 Bułgarów, 43 054 Czechów. Inne narodowości są w Rosji mniej licznie reprezentowane; tak więc Albańczyków jest w Rosji zaledwie 3 000 Serbów — 2 210 Francuzów — 370, Norwegów — 300 i t. d.

Wysiedlanie polaków z Łotwy i Litwy.

Z pogranicza donoszą: W dniu onegdajszym w rejonie Słobódki pow. Brańskowski została wysiedlona przez władze litewskie Elżbieta Markiewiczówna, działaczka społeczna na polu krzewienia polskości w Letgali. W tymże dniu władze litewskie w rejonie Ignalina wysiedliły Jana Przelazę z żoną i dzieckiem. Wczoraz w rejonie Ignalina władza litewska, wysiedliła na teren polski Bronisława Paczenisa, polaka, nie posiadającego obywatelstwa litewskiego, z żoną i trogiem dzieci. Jedno z dzieci ma zaledwie 2 miesiące. Paczenisa litwini trzymali w więzieniu za występowanie na wiecach w obronie polskości na Litwie. (z.)

Dzień polityczny.

Niemcy a Austria.

Wizycie kanclerza Marxa i ministra Stresemanna w Wiedniu poświęca się w Berlinie dużo uwagi. Z racji tej podróży odgrzewa się dawne plany „Anschluss'u i pisze długie artykuły o konieczności politycznego i gospodarczego zjednoczenia narodu niemieckiego. Chociaż idea połączenia Niemiec z Austrią napotyka zarówno w Niemczech, jak i w Austrii na liczne i mocne przeszkody, to jednak poczyniono już pewne przygotowania, mogące się przydać w każdym wypadku. Pomiedzy Niemcami i Austrią zniesiono przymus wizowy i stworzono wspólny kodeks karny. W przygotowaniu, bliższym realizacji, jest unifikacja tariff celnych, a nawet konkretna unia celna. W najbliższej przyszłości planowana jest urzędowa konferencja gospodarcza, którejby rozpatrzyła szczegółowo możliwości połączenia przemysłów i handlow Niemiec i Austrii.

Niektórzy Niemcy dążą właściwie do anektowania Austrii. Nacjonalisci i protestanci niemieccy nie chcą połączenia z Austrią na zasadzie równości. Obawiają się wpływów katolickich i socjalistycznych. W Niemczech za „Anschluss'em" są szczerze głównie socjaldemokraci, pragnący powiększenia wpływów i demokracji oraz wogóle lewica. Niemniej „Anschluss", jako cel ostateczny uznany jest wszędzie i nawet przeciwnicy baliby mu się otworzyć przeciwstawiać.

Austria znowu boi się trochę zbyt obcesowego polknięcia przez nacjonalistyczne Niemcy. Realni politycy austriaccy zdają sobie z tego sprawę i wobec gości z „Rzeszy" mówią dlatego ostrożnie o konieczności połączenia. Austria, usposobiona prawdziwie pokojowo, widzi dobrze, że Niemcy przygotowują się do nowej wojny i w całym świecie zdążyli już ugruntować sobie powtórna opinię podpalacza Europy. I to nasuwa politykom austriackim pewne zastrzeżenia. Austria chce żyć spokojnie, rozwijać się gospodarczo i nie myśleć o niepokojeniu sąsiadów bliższych i dalszych.

Niemieccy goście w Wiedniu wiedzą o tem wszystkim. Stresemann, w którego polityce leży kokietowanie Włoch, a może nawet plan przyszłego sojuszu, nie myśli wprost brudzić Mussolinim, który nie jest zwolennikiem „Anschluss'u". Dlatego robi swo-

ja politykę spokojnie, chociaż celowo.

Wizyta w stolicy Austrii jest niewątpliwie pewną demonstracją. Prawdziwego jednak „Anschluss'u" tak rychło przeprowadzić nie będzie można. Trudności są nie tylko zewnętrzne, ale i wewnętrzne, chociaż w obu krajach usiłuje je się przełamać, czego dowodem wspomniane na początku tendencje, unifikacyjne na polu ustawodawstwa i gospodarki.

Drobne wiadomości.

Zbłąkani lotnicy.

LWÓW 18.XI. (Pat). Jak donosi „Dziennik Lwowski" dnia 16 b. m. o godz. 14 min. 30 dwaj angielscy lotnicy Mac Intosh i Hinkler odbywający lot z Anglii do Indji zbłądziwszy wylądowali na terenie Małopolski Wschodniej w Białokrynicy.

Zamach na pociąg w Meksyku.

MEKSYK, 18.XI. (Pat). Bandyci napadli na pociąg pasażerski pomiędzy Palmyrą i Aguassal. Podczas walki z bandytami 18 żołnierzy konwoju wraz z dowódcą zostało zabitych, zaś trzech żołnierzy i sześciu pasażerów odniosło rany. Po obrabowaniu pociągu bandyci rozstrzelali maszynistę i palacza.

Konkordat Stol. Apost. z Prusami.

BERLIN, 18. XI. (Pat). Według doniesienia „Vossische Ztg" rząd pruski prowadzi obecnie rokowania wstępne ze Stolicą Apostolską w sprawie zawarcia konkordatu.

Ameryka — rodzinom zaginionych lotników.

PARYŻ, 18.XI. (Pat). Skarbnik amerykańskiego komitetu pomocy rodzinom Nungessera i Coli wręczył dziś matce Nungessera 745 800 franków w papierach wartościowych oraz czek na 133.345 franków. Taką samą sumę otrzymała rodzina Coli, przyczem pieniądze te zostały rozdzielone na sześć równych części pomiędzy ojca, matkę, żonę i troje dzieci zaginionego lotnika.

Ile Litwa winna jest Anglii.

LONDYN, 18.XI. (Pat). Podpisany tu układ angielsko litewski ustala wysokość długu litewskiego za dostawy wojenne w latach 1919 — 1920 r. na sumę 150.000 funtów szterl. Dług ten oprocentowany na 50 proc. podlega spłacie w przeciągu lat pięciu.

Z prasy sowieckiej.

Bolszewicy o proteście polskich organizacji zakordonowych.

Ogłoszony w prasie i na ulicach Wilna protest 7 miu polskich organizacji zakordonowych w 10-tą rocznicę rewolucji bolszewickiej znalazł echo w prasie mińskiej. „Sawleckaja Białarus" z dnia 17 listopada przytoczywszy tekst protestu zaopatrują go takimi drwinami z losu „b. obszarników".

Ludność Mińska.

Według ostatnich danych komisji narodowościowej mińskiej rady miejskiej według „Zwiedzy" (Nr. 261) ludność Mińska według podziału na narodowości przedstawia się następująco: białorusini — 42,4 proc., żydzi — 40,8 proc., polacy — 3,4 proc., rosjanie — 9,6 proc., łotysze — 0,2 proc., litwini — 0,4 tatarzy — 1 proc. i inni — 2,1 proc.

Wybuch magazynu amunicji w Kojdanowie.

Na przedmieściu Kojdanowa, t. zw. Osipówce, obok koszar, zajmowanych przez dywizjon artylerji ciężkiej, znajdował się stary magazyn amunicyjny, przeznaczony na przechowywanie starej amunicji. Kilkaśet kroków znajdował się drugi magazyn mob., posiadający znacznie większe zapasy. W nocy z dnia 13 na 14 b. m. stary magazyn amunicyjny wyleciał w powietrze. Wstrząs po-

wstał wskutek wybuchu, był tak silny, że w Kojdanowie wyleciały wszystkie szyby z okien. Sledztwo, prowadzone przez organa G. P. U., ustaliło, że miał to miejsce akt terrorystyczny. Znaleziono szczątki przewodu, sznurka nasiąkniętego łatwopalną materją. Drugi budynek mob. ocalał. Podczas wybuchu zginął 1 żołnierz, kilkunastu odniosło cięższe lub lżejsze rany i kontuzje.

Z LITWY.

Potyczka na granicy litewsko-pruskiej.

Miedzy wsiami Geruny i Radulise na granicy litewsko-pruskiej doszło w nocy z dnia 14 na 15 b. m. do krwawej utarczki miedzy oddziałem partyzantów litewskich rozbitek powstania taurozańskiego a oddziałem 7 pułku litewskiego. Oddział, złożony z 30 ludzi mimo otoczenia przez dwie kompanje tego pułku brońił się i ostrzeliwał, aż do zupełne-

go wyczerpania amunicji. Następnie postanowili powrócić przelbieć przez pierścien wojsk — został jednak schwytany i przewiezieni do Kowna. Powstańcy stracili dwóch ludzi — rannych mają około 20. Straty po stronie wojsk rządowych znacznie większe. Komendant oddziału w ostatniej chwili popełnił samobójstwo.

Przygotowanie nowych rugów Polaków.

Z rozporządzenia Kontrolera Państwa urzędniokom Kontroli Państwa, którzy ukończyli szkoły w języku wykładowym nielitewskim, zostaną wyznaczone egzaminy z języ. litewskiego. Ostatni termin złożenia tych egzaminów w specjalnej komisji upływa z dn. 1 lutego 1928 r. Osoby, które egzaminów nie złożą, zostaną usunięte z posad.

Odezwy antyrządowe na Litwie.

Z pogranicza litewskiego donoszą, iż w kilkunastu miejscach szczególnie w rejonie powiatu Olickiego — rozrzucono onegdaj i wczoraj ogromną masę odezwy, wzywających do walki z rządem Woldemarasa. Odezwy te drukowane są w Rydze a podpisane przez Centralny Komitet Wyko-

termin złożenia tych egzaminów w specjalnej komisji upływa z dn. 1 lutego 1928 r. Osoby, które egzaminów nie złożą, zostaną usunięte z posad.

Tajemnicza wieża na pograniczu.

W odległości 15 kilometrów od punktu styczności granic polskiej, niemieckiej i litewskiej rozpoczęli litwini budowę wieży żelazo-betonowej o ogromnej pojemności. Wieżę tę można widzieć ze strony polskiej. Prawdo-

podobnie będzie ona służyła do celów obserwacyjnych. Podobne wieże rozsiane są wzdłuż całej linii granicznej polsko-niemieckiej. Wśród ludności kursują pogłoski, że wieża ta ma być zbiornikiem gazów trujących. (z.)

Sprawozdanie z zebrania międzyzastawarskiego Organizacji Kobietych w Wilnie.

We środę dnia 16 listopada r. b. o godz. 6 wiecz. odbyło się w sali klubu Szlacheckiego zebranie międzyzastawarskiego organizacji kobietych, na którym senatorka Szabeko w wyczerpującym i treściwym sprawozdaniu zreferowała sprawę udziału i pracy przedstawicielek Rady Narodowej Litwy w międzynarodowej Radzie Kobiety, do której Polska należy od czterech lat.

kobietych, udział pizestawicielek Polskiej Rady Narodowej jest konieczny pomimo pewnych zastrzeżeń co do propagowanego przez międzynarodową Radę Kobiety Kultu dla idei skrajnego pacyfizmu, Kultu idei w imię której wymaga się nieraz poświęcenia interesów narodowych.

Obecność Polski w Zjazdach Międzynarodowych Rady Kobiety, zszeszejaj 30 milionów kobiet we wszystkich częściach świata okazała się niezbędną w pierwszym rzędzie dla zwalczania oszczerznych napaści przeciw Polsce wymierzonych przez Rusinki z Małopolski, które, mówiąc nawiasem, na mocy statutu R. M. nie miały prawa tworzenia odrębnej Rady nie będąc przedstawicielkami Państwa niepodległego. Obecność przedstawicielek Polski sprawila nie tylko to, że wszystkie zarzuty zostały obalone, ale i same R. N. Ukraińska istnieć przestała.

Kończąc swe sprawozdanie senatorka Szabeko zwróciła uwagę na potrzebę współpracy, organizacji kobietych, których zadaniem winno być nawoływanie i doprowadzenie do jednolitej i zgody całego narodo do czującego społeczeństwa.

Z powyżej wyluszczonej względów, jak i dla obrony spraw

W dyskusji zabierała głos przewodnicząca N. O. K. p. Burkardtowa, wyszczególniając cały szereg spraw obchodzących ogół kobiet, i nadających się do omawiania na zebraniach międzyzastawarskich i adwokatka Sienkiewiczówna, która uzasadniła potrzebę stałej współpracy organizacji kobietych, wychodząc z założenia, że kwestje dotyczące kobiet i ich praw winno być rozważane i traktowane w związku z całokształtem zagadnień narodowych. Poczem zebranie zamknięto.

35,000 ADRESÓW. z podaniem gmin, miasteczek, miast, (ulic, Nr. domów), urzędów pocztowych, stacji kolejowych i szkół powszechnych Rzeczypospolitej Polskiej. Ważne dla celów ogólnie-informacyjnych i handlowych. Wydanie urzędowe z r. 1927, formatu 35 x 25, CLXXVII + 697 stron. Cena za egz. oprawy 50 zł. Do nabycia: Wydawnictwo Książek Szkolnych Lwów, ul. Kurkowa 21. 4186-1

KRONIKA.

Biblioteka regionalna w Wilnie.

Jak się dowiadujemy z inicjatywnej sekcji oświaty pozaskolnej Magistratu, oraz towarzystw oświatowych, w najbliższym okresie czasu zostanie otwarta w gmachu ratuszowym pierwsza na Wileńszczyźnie publiczna, bezpłatna biblioteka regionalna, obejmująca na początek około 3.000 tomów. Celem biblioteki będzie rozsze-

rzeć wśród najszerzszych warstw społeczeństwa wiadomości o Wilnie i Wileńszczyźnie. Istnieje projekt stworzenia, przy poparciu czynników rządowych, szeregu podobnych placówek regionalnych w większych miastach powiatowych Wileńszczyzny, mających historyczną tradycję i indywidualne cechy folklorystyczne.

Z miasta.

— Święto niepodległości Litwy. W dniu wczorajszym, w 9-tą rocznicę odzyskania niepodległości Litwy, złożono konsuluowi litewskiemu w Wilnie p. Donasowi szereg oficjalnych gratulacji. Miedzy innymi wojewoda Raczkiewicz, prezydent miasta p. Polejewski i inni złożyli konsulowi Donasowi oficjalne wizyty. (z.)

uwagę odwiedzających na katalog wystawy, wytwornie pod względem graficznym wydany.

Sprawy miejskie.

— Posiedzenie komisji kulturalno-oświatowej. We środę 16 b. m. odbyło się w Magistracie, przy udziale p. Inspektora Szkolnego B. Chłopickiego, posiedzenie Komisji Kulturalno-Oświatowej, na którym ławnik p. Łokucjewski, jako przewodniczący Sekcji, złożył szczegółowe sprawozdanie z prac Sekcji. Specjalną uwagę w dyskusji udzielono sprawie budowy nowych szkół, bowiem odczuwa się wciąż ostry brak lokali szkolnych własnych, zwłaszcza na przedmieściach (Antokol, Nowy Świat, Jerozolimita i t. p.). Jak się wyjaśniło, Magistrat po otrzymaniu kredytu w Banku Gospodarstwa Krajowego, zamierza w przyszłym roku budowlanym przystąpić do budowania czterech gmachów szkolnych, przeznaczając na to około 1 1/2 mil. złotych. Umieszczenie tych gmachów nastąpi w roku przyszłym, po ustaleniu miejskiej sieci szkolnej na rok szkolny 1927 — 1928.

— Wystawa polskiej sztuki fotograficznej, otwarta codziennie w godz. 3—7 w sali gimnazjum Mickiewicza, budzi żywe zainteresowanie i jest licznie zwiedzana, ponieważ jest pierwszą poważną imprezą artystyczną w tej dziedzinie. Po raz pierwszy oddał Wilno Wilnem, mamy sposobność oglądania pięknych krajobrazów i portretów jednobarwnych i kolorowych, nieustępujących sztuchom i rysunkom. Poznajemy prace artystów fotografów, szeroko już w Polsce wslawionych, jak Bułhak, Wański, Romer, Dedarko, Mikolasch, Osterloff, Lenkiewicz, Mierzecka, Barzykowski, Szporek i inni. Stwierdzamy ze zdumieniem, iż polska sztuka fotograficzna uczyniła w ciągu ostatniego sześciolatca ogromny krok naprzód i że naprawdę osiągnęła wyżyny artysty.

— Wstrzymanie niektórych uchwał Rady Miejskiej. Władze wojewódzkie zatwierdziły protokół posiedzenia Rady Miejskiej z dn. 3 b. m. Uchwały zaś Rady w sprawie: 1) przyniesia kanalizacyjnego, 2) zaciągnięcia przez Magistrat pożyczki w wysokości 100 tys. zł. na zatrudnienie bezrobotnych oraz 3) uchwała w sprawie wprowadzenia miejskiego podatku do podatku państwowego od wyrobów spirytusowych nie zostały narazie zatwierdzone, celem bliższego zaznajomienia się z nimi władz wojewódzkich.

Sprawy szkolne.

— Rocznicę bitwy pod Oliwą. Trzechsetna rocznica zwycięstwa floty polskiej pod Oliwą, przypadająca na dzień 28 listopada r. b. będzie z rozporządzenia Kuratorium obchodzona we wszystkich szkołach powszechnych ziem Wileńskich. W dniu tym odbędą się odczyty i pogadanki na ten temat. Jednocześnie zalecono został współzudiał nauczycielstwa w szerzeniu idei floty polskiej. Ponieważ termin dzielący nas od uroczystości jest dość krótki, warto wymienić parę wydawnictw, w których działacze nasi na prowincji mogą znaleźć materiał do pogadek o morzu. W pierwszym rzędzie jest to miesięcznik „Morze" (wyd. Ligi Morskiej i Rzecznej), broszura A. Uziębły p. tyt. „Zwycięstwo armaty polskiej", broszurka „Morze Polskie" M. Maksimowicza i t. d.

Sprawy uniwersyteckie.

— Promocja. W sobotę, dnia 19 listopada r. b. o godzinie 1-ej w południe odbędzie się w Auli Kolumnowej Uniwersytetu promocja na doktora filozofji p. Stefana Burhardt. Wstęp wolny.

Z życia stowarzyszeń.

— Młodzież Socjalistycznej Klawerjanek zaprasza wszystkich członków i przyjaciół na przedstawienie amatorskie w dniu 19 i 20 b. m.

Odegrane będą dwa dramaty. 1) Do wyższych rzeczy ja stworzony z życia św. Stanisława Kostki, dram w 3 aktach. 2) Romantyka i dziewice z zachodu, dram w 3 aktach. 3) Śpiew i deklamacje. Początek o godzinie 7-ej wieczór.

Przedstawienie odbędzie się w sali przy ul. Dominikańskiej Nr. 4. — Ku uczczeniu przewlezenia serca Tadeusza Kościuszki do Polski staraniem Narod. Organ. Kobiety odbędzie się w sobotę 19 listopada r. b. w sali Śniadeckich U. S. B. odczyt prof. Konecznego. (Szczegóły w ogłoszeniu).

Sądy.

— Na zjazd prokuratorów. W dniu wczorajszym wyjechał do Warszawy na Zjazd prokuratorów, prokurator przy sądzie Apellacyjnym w Wilnie p. Pliżczyński. Podczas jego nieobecności funkcje zastępcze pełnić będzie podprokurator przy Sądzie Apellacyjnym p. Kaduszkiewicz. Równocześnie wyjechał prokurator Sądu Okręgowego Bronisław Steiman. Zastępować go będzie podprokurator p. Burycki.

Teatr, sztuka i muzyka.

— „REDUTA" na Pohulance. Dziś o godz. 20-ej po raz piąty kpmedia A. Fredry „Zemsta". We wtorek o godz. 20-ej w sali teatru Reduty wystąpi ze swoim koncertem znakomity pianista Franciszek Zachara. Bilety wczelnie nabywać można w biurze „Orbis" (Mickiewicza 11) i w dziale koncertu w kasie teatru od godz. 17-ej.

— TEATR POLSKI (sala „Lutnia"). Dziś po raz drugi komedia A. Birabeau i J. Dolley „Kwiat pomarańczowy"; na wczorajszej premierze Teatr był wyprzedany do ostatniego miejsca. — Dzisiejsza popołudniówka. Dziś o g. 4 m. 30 pop. specjalnie dla szkół grana będzie polska krotochwila ze śpiewami i tańcami „Ułani Ks. Józefa". Ceny miejsc najniższe.

Zabawy.

— U techników. (Wileńska 33) w sobotę 19 listopada odbędzie się zabawa taneczna dla członków, ich rodzin i wprowadzonych gości. Zeszlornicze zaproszenia imienne ważne. Początek o godz. 9-ej wieczór.

Pozegnanie wizytatora Eymonta.

Wczoraj w sali Stowarzyszenia Urzędnioków Państwowych nauczycielstwo szkół powszechnych m. Wilna żegnało skromną uczta koleżeńską ustępującego na nowe stanowisko wizytatora p. Witolda Eymonta.

Przy stole biesiadnym zasiadli p. kurator Ryńiewicz, prezes Macierzy Szkolnej dr. Węslawski, inspektor szkolny na m. Wilno p. Chłopicki z małżonką, dyrektor Macierzy Szkolnej p. Ciozda i kilkadziesiąt osób z pośród nauczycielstwa. Wygłoszono szereg przemó-

Różne.

— Podziękowanie. Zarząd Kola Polskiej Macierzy Szkolnej im. T. Kościuszki wyraża serdeczne podziękowanie za uświetnienie koncertu na rzecz powołania i cele kulturalno-oświatowe, zorganizowanego dn. 6.XI p. hr. Ledóchowskiej, p. Stefanji Grabowskiej, p. Wandzie Hendrichównie, p. Lidji Wino-grodzkiej, prof. Wierzyńskiego, prof. Galkowskiego, prof. Ludwigiowi, oraz wszystkim którzy wzięli czynny udział w organizacji.

Program radia na dzień 19 listopada.

Warszawa, 1111 m. — 12,00 i 15,00 Komunikaty; 16,00 Odczyt p. t. „O obywatelach i roli kierownika szkoły" (z cyklu odczytów, organizowanych przez min. W. R. i O. P.) — wygl. wył. Sylwester Klebanowski; 16,25 Nad program, komunikaty; 16,40 Odczyt p. t. „Jak z powietrza robi się chleb" (gospodarcze znaczenie fabryki przetworów azo-

PRZEMYSŁAWKA Woda Kolorjka dla znawców HEZADONT Mydło, kremy, pasta i proszek do zębów MIAFLOR emalia do paznokci KREMI, pudry, mydło, oświetlenie, oświetlał MYDŁO TOALETOWE w najprzedniejszej galuniku: Przemysłowa, filon, Galambol, Loran, Kule nr. 200, glicerynowe nr. 2038, wazelinowe nr. 2062. Wyprowadzamy srodek MIA na porost włosów. Dowody uznania wysyła fabryka na żądanie. HENRYK ŻAK FABRYKA PERFUM I KOSMETYKÓW

wień, które zapoczątkowała dawna współpracowniczka p. Eymonta pani Renigierowa. Przypomniała ona te czasy, kiedy szkolnictwo polskie dopiero powstawało.

Wtedy p. Eymont otwierał w powiecie osmiąńskim nikomu nieznaną szkołę samorządnie powstałą. P. Eymont uczył wtedy nauczycieli domorosłych, jak mają pracować.

Dalej przemawiali p. Gałęzowski, p. Antuszewicz, dyr. Ciozda, p. Moczulski, przedstawiciel nauczycielstwa osmiąńskiego p. Zrostowski.

Przes Macierzy Szkolnej p. dr. Węslawski wznosił toast za zdrowie małżonki p. Eymonta. Dalej w imieniu samorządu miejskiego przemówił ławnik Łokucjewski, wreszcie redaktor Kodz wznosił toast za pomyślność tych ludzi, którzy pracują dla polskości Wileńszczyzny.

P. Eymont w gorących słowach dziękował za serdeczność, okazaną przez zebranych.

Wieczór zakończył się w podniosłym nastroju.

Głosy czytelników.

W sprawie Kasy Chorych.

W czwartkowym numerze „Kurjera Wileńskiego" ukazała się wzmianka, grzecznie mówiąc, nieścisła, w sprawie Zarządu Kasy Chorych.

Tymczasem we środę 16.XI odbyło się posiedzenie Zarządu, a Rady Kasy Ch., z powodu dokonania wyboru 1/3 wylosowanych corocznie członków Zarządu. Dla informacji dodam, że Rada składa się z 60 osób, Zarząd Kasy tylko z 9 ciu. Cały hałas w Kurjerze Wileńskim „o rabunkowej gospodarce Zarządu" powstał z tej przyczyny, że panom radnym z P. P. S., których w Radzie jest tylko czterech, nie udało się przeprowadzić do Zarządu Kasy swego kandydata, zaś ustąpienie dra Brokowskiego z przewodnictwa na Radzie powodowane zostało, jak wszystkim wiadomo, dwiema przyczynami: 1) niemożnością kierowania obradami na posiedzeniach Rady, z racji przemówień w języku żydowskim, którego dr. Brokowski oczywiście nie jest obowiązany rozumieć i 2) że ustawa z dn. 19.V.20 r. nie przewiduje uprawnień przewodn. Rady na posiedzeniach Zarządu.

Druga przyczyna łatwo usuwalna, trzeba tylko, żeby dr. Brokowski postarzał się, by go obrano na członka Zarządu, a nie Rady, a wtedy będzie miał możność brać czynny udział w pracy Zarządu.

Tak się przedstawia prawdziwa strona medalu wzmianki, „że źle się dzieje w Zarządzie Kasy Chorych".

Do tego dodałbym, że o ile towarzyszom z P. P. S. chodzi naprawdę o dobro Instytucji, to zamiast bałamudzenia opinji publicznej niezgodnem z prawdą wiadomościami, czy nie lepiej by było trochę zeczekać i dać możność Zarządowi razem z nowym dyrektorem Kasy przeprowadzić niezbędną reorganizację Kasy Chorych m. Wilna, której potrzebę stwierdzają i Ministerstwo i Rada Kasy, a której z upragnieniem oczekuje całe Wileńskie społeczeństwo. Radny.

towych w Chorzowie) — i — wygl. p. inż. Eugenjusz Porębski; 17,05 Komunikaty P. A. T.; 17,50 Odczyt p. t. „Przedstawienia teatralne w starożytnym Rzymie" (dział „Kultura klasyczna") wygl. prof. Gustaw Przychocki; 17,45 Audycja dla młodzieży, p. Stefan Łos wygłosi pogadankę p. t. „Wśród polskich puszcz i jezior", wrazenie z wycieczki lodzkiej; 18,15 Koncert popołudniowy dla młodzieży. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Jana Dworakowskiego, Al. Junowicz (flet); 19,00 Komunikat rolniczy; 19,15 Rozmaitości — wygl. p. Ludwik Lawiński; 19,35 „Radiokronika" — wygl. dr. Marjan Stępowski; 20,30 Koncert wieczorny, w przewle biletu „Messenger Polonais" w języku francuskim. W programie muzyka lekka. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyskiego, Halina Rapacka (śpiew), Ludwik Lawiński (recyt.) i Stan. Nawrocki (akomp.); 22,00 Sygnal czasu i komunikaty; 22,30 Transmisja muzyki tanecznej.

Odbiór audycji przy zastosowaniu lampy głośnikowej RE 134 stanowi prawdziwą przyjemność „TELEFUNKEN" Wyrób T-wa „OSRAM"

Życie ekonomiczne.

Czy warunki pożyczki są naprawdę korzystne?

Warunki polskiej pożyczki stabilizacyjnej starała się prasa pro-rządowa przedstawić jako bardzo korzystne dla Polski. Ciekawe światło rzuciła już na tę sprawę rewelacja „Hajnta” o przysusowem zakupieniu srebra w Ameryce. Jeszcze dobitniej jednak uwydatnia się, pod jak ciężkimi warunkami uzyskali pożyczkę, gdy porównamy jej warunki z warunkami innych pożyczek między-narodowych, zaciągniętych w ciągu października na rynku amerykańskim.

Jak wiadomo polska pożyczka, czyli „External Sinking Fund Gold Bonds”, jak brzmi oficjalna nazwa na rynku amerykańskim, jest oprocentowana w stosunku 7 procent, kurs emisyjny wynosi 92 procent; kurs wykupu 103 procent. Jako zabezpieczenie spłaty pożyczki i odsetek musiał zastać rząd polski brutto dochodów z cel, które wpływają na osobny rachunek w Banku Polskim, i mogą być podjęte miesięcznie dopiero po przekazaniu 1/6 kwoty potrzebnej półrocznie na pokrycie odsetek i amortyzacji. Pożyczka spłacalna jest najpóźniej w roku 1947.

W tym samym czasie otrzymały Prusy, jako państwo związkowe Rzeszy niemieckiej pożyczkę w wysokości 30 milionów dolarów. Pruskie „Sinking Fund Gold Bonds, External Loan” oprocentowane są tylko w stosunku 6 procent, kurs emisyjny wynosi 96 i pół procent; kurs wykupu pari. Termin wykupu r. 1952 r.

Miasto Hamburg emitowało w Nowym Jorku 1-roczone bony skarbowe na kwotę 5 milionów dolarów, oprocentowanych 5 procent.

Niemiecki Rentenbank uplasował na rynku amerykańskim drugą serię swych „Farm Loan Se-

cured Fund Gold Bonds” na kwotę 50 milionów dolarów, oprocentowanych 6 procent, kurs emisyjny 95 i pół procent; kurs wykupu pari. Termin wykupu r. 1960. „Deutsche Landbankzentrale” emitowała pod nazwą „Central Bank of German State & Provincial Banks, Inc., Mortgage Secured Gold Sinking Fund Bonds” pożyczkę na kwotę 10 milionów dolarów, oprocentowanych 6 prc. kurs emisyjny 95 procent, kurs wykupu pari. Termin wykupu r. 1951.

„Commerz & Privatbank” w Berlinie otrzymał od Chase National Bank w Nowym Jorku pożyczkę w wysokości 20 milionów dolarów oprocentowaną 5 i pół procent, kurs emisyjny 94 i pół procent, kurs wykupu pari. Termin wykupu r. 1937.

Stany Zjednoczone Brazylii otrzymały pożyczkę w wysokości 8,000,000 uplasowaną w Anglii po 91 i pół procent i dol. 41,500,000 uplasowaną w Ameryce. Oprocentowanie 6 i pół procent. Termin wykupu r. 1957. Kurs wykupu pari. Zabezpieczenie na wpływach podatkowych i celnych.

Prowincja Tucuman w Argentynie uplasowała w Nowym Jorku pożyczkę w kwocie dolarów 2,122,500, oprocentowaną 7, kurs emisyjny 94 i pół prc., kurs wykupu pari. Termin wykupu r. 1950.

Pozatem znaczna ilość przedsiębiorstw amerykańskich emitowała obligacje wewnętrzne na kursach emisyjnych od 96 i pół procent do pari, oprocentowane prawie bez wyjątku po 4 i pół procent.

Trudno porównywać naszą pożyczkę z takimi wewnętrznymi pożyczkami, lecz zestawiając ją z

wymienionymi powyżej pożyczkami zagranicznymi, musimy stwierdzić zupełnie obiektywnie, że warunki polskiej pożyczki są najcięższe. Pomimo, że jest to jedyna pożyczka zaciągnięta przez państwo, gdy wszystkie inne są zaciągane przez prywatne firmy, banki, miasta lub prowincje, pożyczka nasza ma najniższy kurs emisyjny, najwyższe oprocentowanie najwyższy kurs wykupu, najkrótszy, z pewnymi specjalnymi wyjątkami, termin wykupu i najostrejsze rygory zabezpieczenia, nie mówiąc już o doradcy, planie stabilizacyjnym i innych warunkach.

W takim czysto cyfrowym zestawieniu, rzekomo sukces maleje do swych właściwych rozmiarów.

Obecne losy pożyczki polskiej zagranicą.

Podając przed kilkoma dniami charakterystykę obecnej sytuacji walutowej przytoczyliśmy wiadomość, że kurs polskiej pożyczki spadł na giełdach zagranicznych.

Obecnie znajdujemy potwierdzenie tej wersji przez Agencję Wschodnią, która donosi, że spadek kursu nastąpił na giełdzie londyńskiej.

Transza szterlingowa polskiej pożyczki stabilizacyjnej notowana jest ostatnio w Londynie o 2/4 punktów niżej od kursu emisyjnego (The Times z dnia 10 b. m.)

Wprawdzie odnośny artykuł tłumaczy b. szeroko, że obniżenie kursu naszej pożyczki stoi w związku z obecnym stanem rynku, czy giełdy pieniężnej w Londynie, gdzie depresja dotknęła w pierwszym rzędzie papiery zagraniczne, ale z drugiej strony musi uderzyć fakt, tak rychłego spadku polskiego papieru. Przecież parę dni zaledwie dzieli nas od faktu emisji pożyczki.

Trzeba więc przyjąć, że w czasie emisji rynek pieniężny w Londynie nie sprzyjał emisji pożyczki polskiej, tylko organizująca

przedsiębiorstwa bankowa przejęła emisję na własny koszt.

Również i w drugim centrum finansowym w Nowym Jorku koniunktura dla pożyczki nie jest zbyt świetna. Niema tu wprawdzie spadku kursu poniżej poziomu emisyjnego, ale rozwój kursu nie świadczy bynajmniej o wielkiem powodzeniu papieru polskiego.

W okresie bowiem od 7—14 b. m. zanotowano spadek kursu z poziomu najwyższego 92 1/2 do właściwej normy 92. Z innych giełd światowych wiadomości brak.

Potwierdzając przeto podane przez nas wiadomości, że rynek pieniężny zagranicy nie był przygotowany należycie na przyjęcie pożyczki polskiej.

Bank Polski skupuje walory hipoteczne.

Bank Polski zaczął nabywać w większych ilościach walory hipoteczne. Jak dowiaduje się „Ekspres Poranny”. Bank w walorach tych lokalnie będzie fundusz zapasowy, rezerwy i emerytalny Fundusze sta stanowią w chwili obecnej 92 milj. zł. W związku z tem na rynku walorów hipotecznych zapanało znaczne ożywienie.

Obrot P. K. O.

Obrot czekowy w P. K. O. w m. październiku wykazuje bardzo znaczny wzrost, a zarazem poprawę w stosunku obrotu bezgotówkowego do całego obrotu czekowego. W ciągu III kw. r. b. obrot czekowy P. K. O. sięga kwoty przeciętnie około 1.300 milj. zł. miesięcznie w czem obrot bezgotówkowy wynosi 57,9 proc. W październiku kwota tego obrotu wzrosła do 1.508 milj. zł., a stosunek obrotu bezgotówkowego do całego obrotu wyniósł 59,9 proc. Pozostałość gotówkowa na rachunkach czekowych wynosiła w ostatnim dniu października 114,9 milj. zł. gdy na początku miesiąca złożonych było 103,8 milj. zł. Wzrost w ciągu miesiąca wyniósł przeszło 11 milj. zł. Rów-

nie pomyślne rezultaty wykazuje obrot oszczędnościowy. W ciągu października ilość składających swe oszczędności w P. K. O. wzrosła o 13.493 osoby, a stan złożonych oszczędności wszystkich typów łącznie wzrósł o 3,1 milj. zł. osłagając kwotę 47,8 milionów zł.

Ceny artykułów pierwszej potrzeby w handlu detalicznym w Wilnie

z dn. 15—17 listopada 1927 r.

Chleb żytni przemiał 50% 1 kg. 60—00 gr., chleb żytni przemiał 70% 55—50 gr., razowy 40—00 gr., pszeniczny przemiał 50%—1.10—1.00, mąka pszenna klg. 1.00—95—80—70, żytnia razowa 46—45—43, pyłkowa 57—55—54—53, kasza jęczmienna 85—80—70—65, jaglana 1.10—75, gryczana 1.15—75, manna 1.40—1.20, owsiana 1.40—1.30—1.10, perłowa 1.10—1.00—95—65, pszczałek 75—70, groch polny 80—55, fasola biała 70—65—63—60, ryż 1.30—1.20—1.05, mleko niezbierane (1 litr) 65—55—50, śmietana 2.80—2.50—2.00, masło niesolone 1 kg. 7.60—7.50—7.00, masło solone 6.50—6.00, ser krowi zwyczajny 2.20—1.80—1.40, jaja (1 sztuka) 25—23—20—18, słonina świeża 1 kg. 4.50—4.45—4.20, słonina krajowa 5.00—4.60—4.40, szmalc wieprzowy 5.00—4.80—4.40, sadło 5.00—4.80—4.40, śledź (szmalcówka) 1 szt. 25—15—12, olej 1 kg. 2.25—2.20, kartofle 20—15—13—12, kapusta kwaszona 00—00, świeża 20—15—12, marchew 20—15—12, buraki 20—18—15—12, brukiew 20—15—13, cebula 70—60—50, cukier kryształ 1.50—1.47, kostka 1.80—1.75, sól biała 35—33—32—30, kawa naturalna 8.00—0.00, zbożowa 2.50—2.00, herbata 30.00—14.00, węgiel —, drzewo opałowe —, nafta 1 litr 60, mydło zwyczajne do prania 1 kg. 2.40—1.80—1.60, soda do prania 50—45, proszek mydlny 45, świece 2.70—2.60—2.20—1.80,

pszenica 48, żyto 42—41—40, jęczmień 43—40, owsia 42—41—40, gryka 42—41, klebasa wieprzowa zwyczaj. 3.50, mięso wołowe 2.50, cielęc 2.50—0.00, baranie 2.50—2.10, wieprzowe 3.60—2.80, siano 12—11—10, słoma 10—8, otręby pszenne 32—31, otręby żytnie 29—28, miotły 1 szt. 20—10, bułki francuskie klg. 1.30—1.20,

Notowania giełdy wileńskiej.

z dnia 18 listopada 1927 r.

Żądano. Płacono. Trans.

Dolary St. Zjedn.	—	8,87 1/2	8,86 1/2
Ruble złote 8 1/2 L. Z. Państwowego	—	4,75	4,74
B-ku Rolnego zł. 100 w/zl.	—	159,96	(93%)
Listy zast. Wil. B-ku Ziemsk. ze 100 zł.	—	59,80	59,40
Akcje Banku Polskiego zł. 100 w/zl.	—	—	155

RUCH WYDAWCZY.

Teżca. Od dłuższego czasu zapowiadany i szeroko reklamowany wyszedł nr. pierwszy „Teżcy” tygodnika ilustrowanego, wydawanego w Poznaniu, nakładem księgarń Sw. Wojciecha, pod redakcją S. Jeleńskiego.

Zewnętrzna szata, druk, papier, ilustracja — wszystko to przedstawia się okazale i może śmiało rywalizować z najlepszymi tego rodzaju wydawnictwami zgranicznymi. Na treść zeszytu składają się: słowo wstępne S. Jeleńskiego, „Rewindykacje literackie” prof. St. Dobrzyckiego, „Joseph Serfe” J. Śkwińskiego, „Skąd przyjdzie nasz Wit Stwos?” A. Nowackiego, „Kopenhaga” F. Goetela. Dalej nowela, powieść, dział, bieżący, obficie ilustrowany.

Pamiętajcie o Polskiej Macierzy Szkolnej.

WIEJSKI KINEMATOGRAF KULTURALNO-OSWIATOWY
Sala Miejska ul. Ostrobramska 5.

Dziś będą wyświetlane filmy: 1) „Egzamina studenckie czyli kafa publiczna na Placu Ratuszowym, 6.XI.27 r.”, 2) „Radzia i jego bogini” — (Czerwona bzdura) — d smat egzotyczny z życia ofic-rów angielskich w Indiach Wschodnich w 10-u akt. Nad program: 1) „Wkrócenie wojsk Pruskich na Górny Śląsk w czerwcu 1922 r.” — w 2 aktach, 2) „Gwałty-pali się” — w 1-ym akcie. Ostatni seans o godz. 10. Cena biletów. parter 60 gr., balkon — 30 gr. Początek seansów we wszystkie dni o g. 4-ej.

Kino-Teatr „**HELIOS**”
ul. Wileńska 38.

Dziś Wielka epopeja filmowa Potężny dramat wieków, dramat dnie! W 12 aktach z prologiem „**Żyd-wieczny tułacz**” (Ludzie Szakale) p/g nieśmiertelnej najpopularniejszej powieści świate Eugenjusa SUE'GO. W rol. gl.: Gabriel Gabrio genjalny odtwórca roli Jeana Valjeana w „Nedzielnikach” i linil potencjal ekranu. Seanse o godz. 4, 6, 8 i 10,15 w. Dla młodzieży dozwolone.

Kino-Kameralne „**Polonia**”
Mickiewicza 22.

Dziś nadzwyczajny film „**Skandal w Petersburgu**” (W KRÓLESTWIE KNUTA) dramat monumentalny w 10 akt. osnuty na dzie życia rosyjskich arystokratów przed—podczas i po wojnie. W rolach Irena Rich, M. Wawicz i Conway Tearle Orkiestra z 24 osób pod batutą M. Salnickiego. Seanse o g. 4, 6, 8 i 10,15.

KINO-TEATR „**L U X**”
ul. Mickiewicza Nr. 11.

Dziś! Film nad film! „**PŁOCHE KOBIETKI**” Dramat żelowy w 10 aktach. W rolach głównych bożyszczce kobiet — piękny Ramon Nowarro, bohater filmu „Ben-Hur” i uroczą Barbarę La Marr. Początek o godz. 1

Najstarsza w kraju firma Instrumentów Muzycznych
CH. DINCESA Wilno, ul. Wielka 15.
Telef. 10-46 I stn. odr. 1884.
Na składzie stale w wielkim wyborze: skrzypce, mandoliny, gitary, harmonje rozmaitych gatunków.
Wszelkie przyrządy do instrumentów muzycznych.
Instrumenty dęte najlepsze czeskie fabryki.
Całkow. urządzenie orkiestr dętych i smyczkowych. Seminarjum, szkółkom, p. p. urzędnikom i muzykom ustępstwa i dogodne warunki.
Ceny fabryczne i konkurencyjne.

Bledne stworzenie.
— Ciotkę Agatę ukąsiła żmija.
— Biedne stworzenie. Czy żyje jeszcze?
Dla równowagi.
Łódka jed le trzech pasażerów. Nagle dwóch z nich zaczyna się kłócić i pierwszy wymierza drugiemu policzek.
— Na miłość Boską, łódka się wyrócił! — krzyki trzech ze strachem. Daj mu jeszcze przedo dla równowagi z drugiej strony!

Narzczenia.
— Musisz koniecznie zerwać z tym narzczeniem. Przecież sama wyznałaś, że mnie kochałaś!
— Dobrze, już, dobrze, ale dopiero za tydzień. Mój narzczenie jest dentystą i właśnie za tydzień ukończy mi plombowanie zębów.

NAJPRZEDNIEJSZY BERGENSKI TRAN
świeżo otrzymany poleca
Skład Apteczny i Perfumeryjny
E. KUDREWICZ I S-KA.
Wilno, Mickiewicza 26, tel. 710 546—5

HEMOROIDY
STAN ZAPALNY • KRWAWIENIE • SWĘDZENIE
USUWA **HEMORIN-KLAWY**

Oszczędni ludzie.
— Najoszczędniejszym człowiekiem, był mój znajomy, który między jednym a drugim umoczeniem pióra zakrywał kalamazr, aby mu atrament nie wysychał.
— E, ja znam jeszcze oszczędniejszego człowieka. Zatrzymuje on na nos zegary, aby się wskazówki nie ścierały napróżno.
— To jeszcze nic! Mój wuj nie czytuje gazet przez oszczędność. Chce żeby szkła w okularach na dłużej mu sterczały.

WĘGIEL OPALOWY I KOWALSKI
z dostawą od 1 tony. — W zamkniętych plombowanych wozach. — **CENY NAJNIŻSZE.**
M. DEULL Jagiellońska 3, m. 6. Tel. 811. 405

Obajcie o swoje zdrowie!
„Szwajcarskie Gorzkie Ziela” (z marka Kogut) są stosowane przy chorobach żołądka, kisielca, obstrukcji i kamieni żółciowych. „Szwajcarskie Gorzkie Ziela” są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcję organów trawienia i działającym przeciwko otyłości. „Szwajcarskie Gorzkie Ziela” pobudzają apetyt. Sprzedają apteki i składy apteczne po Zł. 1.50 za pudełko. Skład główny: apteka A. Gaseckiego w Warszawie, ul. Leszno 41. Wysył. najmn. 2 pud. po otrzym. zł. 3.80 z przes. 702

W. BORKOWSKI
Wilno, Mickiewicza, 5, tel. 372.
FILJA, Ś-to Jańska 1, tel. 371.

Zawładam 5z. Publiczna, że sklep przy ul. Mickiewicza 5, został znacznie rozszerzony i zaopatrzony w bogaty asortyment towarów szkolnych i biurowych, oraz zostały otworzone specjalne działy:
I. Farb. artyst. przyborów Malarskich, Kreślarskich i Ryśunkowych.
II. Zabawek, Lalek i Gier.
III. Ram gotowych i na ob-stalunek.
Wobec zakupu towaru z pierwszych źródeł ceny konkurencyjne.
Przy dostawach dla Urzędów, Wojska i Biur odpowiedni rabat.
Zwiedzanie sklepu nie obowiązuje do kupna. 537-13

Dobrze zrozumiał.
W czasie tegorocznej wycieczki Polaków amerykańskich do Polski, zwiędza grono osób jedną z miejscowości klimy i znych w Beskidzie Wschodnim. Jedna z pań zwraca się do oprowadzającego sekretarza gminy:
— Czy w tej miejscowości urodził się kiedyś jakiś wielki człowiek?
— O nie, proszę pani, u nas rodzą się tylko małe dzieci.

Dworskość.
— A, co by się stało, gdyby jaki król zgłupiał do cna i zaczął nagle chodzić na głowie, zamiast na nogach?
— Cały dwór chodzący na głowie, wszystkie urzędy chodzący na głowie, bo tak kaže etykieta dworska i uszanowanie dla króla.

WSZYSTKO NA RATY!
Wielki wybór „RADIO”, pat-fonów i gramofonów oraz płyt patefon i gramofon, jako też poleca: skrzypce, basalajki, gitary, mandoliny, lustra, zabawki dla dzieci i różne artykuły sportowe, lampki, kieszonkowe i baterje Maszynowy do szycia. 284—21 „**UNIWERSAL**”, Wielka 21.

OPAL.
Węgiel Górnośląski
w najlepszym gatunku po cenach konkurencyjnych poleca **K. Zdanowski** A. Mickiewicza 34. Tel. Nr 370. 2102-0

GOTÓWKA
KAZDA SUMA GOTÓWKI ulokujemy pod mocne zabezpieczenie Dom H.-K. „Zachęta” ul. Gdańska 6 — telefon 9-05. 321—2

Sluszne zapatrywanie.
Policjant: Dlaczego bije pan tego człowieka? Pan: Bo przeważ mnie opasł swinią.
Policjant: Bicie panu nie pomoże. Trzeba przejść kuracje odtuluszczającą.

WŁOSÓW wypadanie, łupież, łysienie usuwam „**Esencja Chinowo-Chmielowa**” i „**Mydło Chinowo-Chmielowe**”. (z Kogutkiem). Sprzedają apteki, składy apteczne. Główny skład **Apteka Gaseckiego**, ul. Fręta Nr 16 581—100 Wyzd. Zdr. Publ. Nr. 154.

Do 3000 dolarów ulokujemy zaraz pod i hipotekę 2-oh domów w Wilnie Dom H.-K. „Zachęta” Gdańska 6 telef. 9 05 320—1

LEKARZE
Dr. Leon Ginsberg
CHOROBY WENERY-CZNE, SKÓRNE.
Ulica Wileńska Nr. 3. Tel. 567. Przyjmuje od 8 1/2 — 11 1/4 — 8 W.Z.P. 29

KOBIETA LEKARZ
Dr. Janina Piotrowicz-Jurczenkowa
ordynator Szpitala Sawicz.
Choroby skórne i weneryczne kobiece. Przyjmuje od 4—6 pop. Zarzeczce 5, m. 2. 953 W.Z.P. 38

SPRZEDAŻE
Dwa domy
z powodu wyjazdu tanio do sprzedania pod Wilnem przy stacji kolejowej. — Wileńskie Biuro Komisowo - Handlowe. Mickiewicza 21.

Obwieszczenie.
Aukcjonista Wileńskiej Izby Skarbowej C. Smajkiewicz na zasadzie art. 1027 i 1030 UPCTU z dnia 33 Instr. o przymusowym ściąganiu państwowych podatków i opłat z dn 17-V 1926 r. (Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 15) podaje do wiadomości ogólnej, iż w dniu 30 listopada r. b. o g. 11-ej w lokalu bi fabryki „Wiktoria”, przy ul. Zarzeczce Nr. 2 w Wilnie odbędzie się sprzedaż z licytacją 135 białek żelaznych oszacowanych na sumę 3836 zł i kotła parowego na 1500 zł i 5 maszyn żelaznych o łącznej wartości 180000 litrów na cystrym 5000 złotych, należących do Zawina i Ptasznika, celem pokrycia zaległości podatkowych.

Dr. Sz. Berensztejn
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Przyjmuje 9—1 i od 4—8 pop ul. Mickiewicza 28 — 5, W.Z.P.39

Do sprzedania szafa 140 z., łódka 150, Targowa 21b m 1, obok Dworca. 2855—2

Dr. K. Sokołowski
Chor. skórne i weneryczne. Wznowił przyjęcie chor. od g. 9—12 i od 5—7 pop. Ul. Wileńska 30, m. 14. Ponadto we wtorki, czwartki i piątki od g. 3 i pół—4 i pół w Poradni ul. Gerbarska 3 525 W.Z.P. 160

Dr. Wołodźko
ordynator szpitala Sawicz Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od g. 12 do 2 i 5—6. Zawina ul. 22. W.Z.P. 20

ŁADNY MAJĄTEK ZIEMSKI
obszarem około 140 ha, odległy od stacji 5 km., z domem mieszkalnym, zabudownią, sprzętem, inwentarzem — sprzedamy zaraz przy dogodnych wplatach. Dom H.-K. „Zachęta” Gdańska 6 tel. 9 05. 320—1

Dr. Łukiewicz
Choroby skórne i weneryczne, przyjmuje od g. 1—2 i od 4—7 po p. Ul. Ad. Mickiewicza 9 — wejście z ul. Śniadeckich 1 W.Z.P.30.

Dr. Zeldowicz
chor. WENERYCZNE MOCZOPŁC. SKÓRNE od 10—1, od 5—8 wiecz.
KOBIETĄ-LEKARZ
Dr. Zeldowiczowa
KOBIECE chor. dróg MOCZ. WENERYCZNE prz. 12—21 od 4—6 ul. Mickiewicza 24 Telefon Nr. 277. W.Z.P.31

Wędliny wiejskie p. Fiedorowiczowej poleca D. H. K. WĘCZYŃSKI Mickiewicza 7, tel. 1062. 530—10

Dr. Popilski
Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od godz. 10 do 1 i od 5—7 p.p. W. Pohulanka 2, róg Zawalnej. W.Z.P. 1

Dr. Blumowicz
Choroby weneryczne syfilis i skórne. Ul. Wielka 21. (Tel 921) Od 9—1 i 3—8 W.Z.P.63.

Mieszkania i pokoje
Pokój z opalem i elektrycznością solidnej osobie do wynajęcia ul. Jesna 21 m. 1. 2877—1

Dr. Popilski
Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od godz. 10 do 1 i od 5—7 p.p. W. Pohulanka 2, róg Zawalnej. W.Z.P. 1

AKUSZERKI
AKUSZERKA M. LAKNEROWA
Przyjmuje od godz. 9 do 7 w. Kasztanowa 7 m. 5. W.Z.P.69

Pokój do wynajęcia W. Pohulanka Nr. 31 m. 4. 2881

Doktor B. Szyrwint
Choroby weneryczne skórne, syfilis. Szturencie słońce górskie, rentgen. Wielka 17, od 9—11—7 WZP77

Posady poszukuje wykwalifikowana apteczka-gospodyni Oferty do Adm. „Dr. Wil.” W razie znalezienia zgubionych 4 dokumentów na imię Marji Gierwiatowskiej proszę złożyć takowe w Administracji „Dr. Wil.”

Posady poszukuje wykwalifikowana apteczka-gospodyni Oferty do Adm. „Dr. Wil.” W razie znalezienia zgubionych 4 dokumentów na imię Marji Gierwiatowskiej proszę złożyć takowe w Administracji „Dr. Wil.”